

AUXILIANTE SUPREMO UNO!

DE

STELLIS CADEN-
TIBUS,

SPECIMEN ACADEMICUM,

Quod

Indulgente & adprobante,

AMPLISS: FACULTATE PHILOSOPHICA,

In Celeberrima ac Regia Academia
Aboënsi,

PRÆSIDE,

Amplissimo & Celeberrimo,

DN. M. PETRO HAHN,

Scientiæ Naturalis Professore & Bibliothecario Regio
& Ordinario, Præceptore ac Promotore suo
jugiter honorando,

placide honorum censurae modeste submittit

ANDREAS UNNERUS,

Wexionia Svecus.

Ad diem 29 Octobris Anni à partu virginico

M,DC,LXCVIII.

Horis ab octava antemeridianis.

IMPRESS: APUD JOHANNEM LAURENT, WALLIUM.

P. C. Aboënsi

Exemplari gemino

Præclarissimæ Fortunæ ac Nobilitatis

Nec non expectationis ulterioris auspiciatissimæ

Scilicet

DN. J O A N N I
H E N N I N G I O

Hronhiort/

ET

DN. J O H A N N I

Lederstierna/

His inquam illustris Juventutis luminaribus,
Parentum solatiis, Natorum deliciis, familia-
rum spei, virtutum corollis, Musarum Corculis,

Patriæ florculis,

In

Solidum ac sincerum

Ves

Venerabundæ gratissimæque mentis pignus,

Ob beneficia

Plurima, summa sua

&

Magnorum parentum in me

Collata & collocata;

Inque

Humilis obsequii gratæque memoriæ tesseram,

Et

Spem certissimam amplioris favoris

Firmissimamque amoris gratiæque novæ conciliationem ;

Nil sane ut

Sibi promereri possit

Hoc tam levidensi munere

Sed animi venerationis pleni impetu

Juxta dignam laudum & beneficiorum commemorationem,

Calidis & pro vita & incolumitate suspiriis

Sinceraque prosperitatis adprecatione,

Exercitium hoc Academicum

Imputare voluit.

ANDREAS UNNERUS.

Plurimum Reverendo ac Praclarissimo
VIRO,

DN. MAG. SAMUELI
UNNERO,

Pastori Ecclesiarum, quæ DEO
in Rydaholm & Siällaryd colliguntur longe
meritissimo, Parenti suo ut propensissimo, ita
ex intimo cordis zelo honorando & pia obser-
vantia ad extremum usque vitæ halitum
prosequendo.

SALUTEM & ANNOS!

Aud din apud me dubitatum est, *CARISSIME*
PARENS, cui ulterius & potissimum Exer-
citiū præsens Academicum devoverem;
Ipsa namque pietas extemplo, ut ubicunq;
errarum sim, aut quascunq; demum
tractem literas grata mente Nominis Tui indulgentissime
PARENS recorderer, jussit: cujus mentis ex eo fere tem-
pore, quo primum ratione frui mihi contigit, testem pu-
bli.

blicum quæsiui nunquam tamen prius offerri vilis est
æque commodus, ac nunc demum, dum STELLÆ hæ, pingvi
licet Minerva, a memet adumbratæ censuræ Academicæ
exponuntur: Tibi itaque dilectæ PARENS, & existimati-
oni meæ facile injurius, imo & DEO ipsi ingratus esse
viderer, si occasionem Tuæ recordationis & mei officii
abjicerem. Quod facerem, ni Tibi Genitor Amante fœ-
tum hunc meum primum Academicum non darem, sed po-
tius redderem, cum Tuum sit quodcunque denum molior,
vel præfertim, cum non dum aliud mihi sit, quo pietatem
meam dem testaram: Neque juxta adeo sum vanus, ut velim
Te PATER dulcissime, has inconditas STELLAS, hæc cruda
mea studia, ullius redhostimenti loco accipere: sed sufficiat
modo hac occasione animi mei devotionem in medium
dare & Tibi immensas habere grates, quod maxime studiis
bonarum a teneris artium dare operam mihi concessisti.
Qua propter cape hoc qualecunque munus in mei obsequii
pignus & certi officii tesseram, ac pro certo in animum
statue, nunquam hoc, usque ad spiritus hos regere artus
desinat, a me intermittendum fore. Vive denique Eccle-
siarum Rydaholmensis & Giellarydensis Pastor; vive fa-
milix totius decus; Vive domus nostræ Pater; Vive in-
quam DEO Carus, Ecclesiæ Clarus, nobis Commodus, diu-
tissime! felicissime! ceu Cœlum supplici voce veneratur
totoque pectore vovet.

PL. REVER. DN. PASTORIS,
PATRIS SUI CARISSIMI

*ad cineres usque obsequentis-
simus Filius*

A. U.

*Pl. Reverendo, per quam Reverendis, Reher: atq; Doctissimis,
Spectatissimis ac Prudentissimis Dominis,*

DN. ANDREÆ JÜRGMAN/ Ecclesiarum quæ DEO in Gisteryd & Traeryd colliguntur longe meritissimo, nec non districtus Sönerboënsium Præposito gravissimo, patruo suo carissimo & Evergetæ magno, quovis honoris cultu perpetim suspiciendo.

DN. M. BENEDICTO LITTORIN, Pastori in Hunga & Hambna vigilantissimo, Adfina & Benefactori suo propensissimo, quovis officiorum genere ætatem prosequendo.

DN. M JACOBO Hossing/ Legionis Equestris Junecop: Pastori vigilantissimo, Fautori & Evergetæ grata mente honorando.

DN. LAURENTIO TORPENSI, Pastori Ecclesie quæ DEO in Hørfkinge colligitur longe meritissimo, nec non Pastori in Førfsheda & Brearyd designato, Avunculo suo sinceramente venerando.

DN. JOHANNI Delfsendahl/ Legionis Equestris ad Aboam Chirurgus sat inclytus, Patrono suo multis nominibus honorando.

DN. ANDREÆ PAVIO, Pastori in Hestra & Gryteryd meritissimo, ut nuper naturali per conjugium necessitatis vinculo conjunctissimo, ita quovis honoris officio perpetim prosequendo.

DN. JOANNI Schiele/ Civi & Mercatori Aboënsi perindustrio, Benefactori suo nunquam non honorando.

DN. JOHANNI Jobb/ Civi & Mercatori itidem Aboënsi percelebri, Fautori & amico suo optimo.

FELICIA QUÆVIS ET OFFICIA !!!

N more est Patroni optimi, institutoque majorum comprobatum, ut ipsi qui ad officinam desudant quandam, fructum sui suorumque operum apud illos, quorum patrocinio auxilia & auspicio res geritur, deponant; Ita & in officina literaria laborantes, literaria & chartacea munera offerre honoratioribus solent; ut vel scriptis ipsis gratiam aliquam & splendorem concilient, vel ut rationem studiorum, quibus & Natura arcto necessitatis vinculo constringi voluit, & ipsis, quorum favori se totos commendatos esse volunt, reddant. Nec absque consilio sit; cum vix ullus tam immodicus rerum suarum estimator esse possit, qui sua propria luce se radiare satis credat; Quin potius minimam à Magnis lucis particulam fœnerari gestiat. Ne miremini igitur vel iniquo animo feratis, Euergetæ optimi, Patrue, adfinis, avuncule, Fautores propensissimi, quod nominibus Vestris opellam hanc ornaverim, eiqve splendorem, quem in se habet omnino nullum à splendida Nominum Vestrorum luce, sim mutuatus; fecit hoc sincera Vestri estimatio, ingensque ille ab altera parte favor, quo me ab ipsis cunis amplexi estis, expressit insignis ille amor, quo me estis prosecuti, fecit & hoc memoria beneficiorum, quæ tot tantaque fuere ut illorum si immemor essem, haud vobis immerito quod est in proverbio cuculus viderer ingratus. Malim autem ad Vestrorum in me meritorum Conscientiam pro-

vocare, ac apud me potius cogitare, q̄dō possim majori ac
meliori indies documento gratam ipsorum exhibere memoriam,
q̄vam superficiariam (q̄bi per modum Epistolæ aliter fiat)
eorum repetitionem instituire. Hoc unum agite, Patruē,
adfinis, Avuncule, Promotores maximi, amandi, co-
lendi, q̄dō & nunc vos etiam atq̄ue etiam rogatum venio,
ut gratiam verbis relatam pro opere, animum pro factō ac-
cipiatis & quemadmodum hoc me vobis debere censui, vos
quoq̄ue serena ac benevola fronte, voluntatem, q̄ue in ma-
gnis satis est, excipiatis. Quod si persenserō nunquam
non beneficia præcibus compensabo rogaturus velit omni-
potens DEUS administrationibus vestris adesse, ac vitam
ad ultimum longam concedere, crescente sic sui Nominis &
Ecclesiæ splendore, vigente patria, florescente familia quod vo-
vst & Cernuus precatur

Pl. Reverendi Præpositi,

Perq̄vam Reverendorum & Clarissimorum,

nec non

Spectatiss: ac Prudentiss: Nominum Vestrorum

ad facta usque officiosissimus
cultor

A. LINNÆUS,
Auct: & Resp:

AD LECTOREM.

Irabilium atque stupendarum esse vi-
rium, duos mundi illos oculos, do-
ctorum pariter ac indoctorum loquun-
tur voces; Alius etenim singulis die-
bus & annis, oritur atque occidit, ad-
scendit atque descendit; lumen adhuc
ministrat rebus, & varias coloris pi-
cturas ostendit; cæli quoque discutit
tristitiam, & lumine suo cuncta serenat; Quia imo, quotan-
nis semel Zodiacum pertransit liberrimè, & motu suo dierum
noctiumq; vicissitudines, nec non anni tempora quatuor efficit.
En quàm magna, magno! nec parva, parvo luminari, à DEO
glorioso, concessa est virtus! Alter item ut liberrimo cursu,
ita & celerrimo, in anno duodecies, Zodiacum pervolvit, iterq;
absolvit suum; & varius cujus positus, varium maris parit
astum; quo etiam crescente, non solum maria, sed & medulla,
cerebella, humores in animalibus crescunt, decrescendo vero,
decrescunt, & non leve patiuntur detrimentum. Horum ille o-
culorum circuitus, quid denique? nisi grata præbet mortalibus
spectacula, quæ hodierna summo nisu quarit curiositas &
emit

emittit argenteo: aut vel in sole & luna habet, quod quærat, quod pretio emat. Suo nec de Throno, reliqua detrudit sidera Clarissimus scientiæ naturalis scrutator (a) Plinius, à mortalibus cum voluit occultum

(a) Lib. 2. eorum conspici patet, cui nec rerum magistrus reclamatur experientia: Quorum nonne tenere corporum virtutes, suavissimum animi pabulum, veraque mentis perfectio foret? Quod dum natura, secretà perpensitat aëstimatione, scrutator, non potest non valde mirari, & suam, in physicis quoque rebus, ignorantiam fateri, & heu! quam sordent cuncta terrestria, cœlestia cum respiciamus, consiteri. Quæ mihi quidem trutinanti contingit confessio, nihilominus tamen placuit, circa hoc aequè pulcrum ac difficile, DE STELLIS CADENTIBUS, argumentum, vim virium experiri, juxtaque cogitationes paululum circumgyrare meas, quodque vero dignis exornare laudibus, opus est plenum difficultatis & laboris, cui se imparem vel ipse, Philosophorum Phosphorus, (b) Aristoteles credidit, dum se, de quibusdam, puta, meteoris, dubitare, quædam aliquo modo tetigisse, est professus.

Citante Ty-chone Lib. 1. Quid ergo à me minus exercitato, ardua in tam materia expecto. Etas, Candide Lector, quam humile, tenue? tuarum quapropter erit partium, mihi hanc satis sublimem rem, non quidem pro dignitate sua, sed captu meæ mediocritatis, breviter & succinctè, per quosdam Aphorismos delineanti, potius condonare, opusque ipsam, quamvis incomtum ac deformem, æqui bonique consulere, inque meliorem interpretari partem, quam dente Theonino atque maledico, me ipsamve carpere. Sis insuper exoro, in me, eo, quo soles, esse animo, & si quæ ballucinantis vestigia inveneris, candidè corrige atque condema; Vale & conatibus nostris fave!

Ἐν τῷ, τῷ Θεῷ τῷ τρισβελλίτῳ καὶ μεγίστῳ, ἰσότητι.

§. I.

In ipso disputationis primordio, haud alienum & dissonum esse videtur, quædam præcognita extruere; perindè ac Architectus, domum extruens, juxta cum ipso ædificio, atrium & vestibulum construit, ne hospes in errorem ducatur, quâ rectâ in domum fertur, vel diu huc & illuc foras errabundus vagatur: Ita & modò felici pede in sequentibus progredi velimus, scrupulum unum alterumve, qui inter legendum, animo molestiam parere posset, remove, quo planiorem, ac tutiorem, in transitu nobis paremus viam, nostrarum est facere. Quorum prior est, ad quam Philosophiæ partem, hanc præsentem dissertationem, De STELLIS CADENTIBUS, relatam volumus? In promptu illico erit responsio, ipsam esse physicæ considerationis, eoqve jure, hanc ipsam suis amplecti ulnis, quo Theologia, peccatum; Jurisprudencia, injustitiam; Medicina, morbos; Ethica, vitia; enodat, pertractat, considerat. Sed dicat quis; Physicæ subjectum (â quo, puta, scientifico, totum esse scientiæ dependet) est corpus naturale: seu, ipsius est corporis naturalis naturam inquirere; At substat, de Stella Cadente, quod non sit. E. Licet non pauci Philosophorum, (a) minorem adfirmant, quibus calculum non addimus nostrum volentibus, *Stellam hanc*, cum reliquis meteoris, dici corpus naturale, licet imperfectè tale, atqve sic Justam corporis naturalis speciem esse. (β) Verum hoc refugium nullum est, ut primò haud agnoscimus divisionem corporis misti, in perfectum & imperfectum tale; imperfectum namque illud est, quod careat sibi debita perfectione, quam

(a)
 Georg.
 Liblerg
 f: 298.
 Jacch:
 L. 7.
 InSt:
 Ihyf.
 C. 1.
 Kecker:
 L. 6:
 Syst:
 phys:
 C. 1.
 Clemēs
 Timpl:
 L. 4:
 System:
 phys:
 cap. 3.
 (β)
 Hippig
 pag:
 per 174

per naturam, vel habere potest, vel debet; at volvat jam quis, & integram pervolvat naturam, nunquam tale inveniet imperfectum: Sed (γ) in Animatum & Inanimatum illudque in plantam, brutum & hominem, hoc, verò in larvas, metalla & mineralia media subdividitur. Consequentiam secundò diversas fœventium sententias negamus, cum Stella Cadens, corpus, quod cum formâ, compositum constituat Physicum, non sit; Ita nec justa ipsius species sit, necessarium est. (δ) Sed cumulus & congeries Elementorum, & hoc ipsum est, quod Stella audit Cadens; & cum illa, æque ac Respublica, Ecclesia, exercitus, sylvæ, non sit ens per se, quod sit vi unius formæ substantialis, sed per accidens, quod tot habet formas, quot partes integrantes vel componentes; ut in exercitu, tot formæ numero distinctæ, quot individua; In sylvæ, tot formæ specie distinctæ, quot species; quæ nec justam substantiæ, nec novam corporis naturalis speciem, sed numerum hominum ingentem, congeriem arborum magnam, facit; Idem de hoc naturæ Phænomeno dictum volo, declaratio quippe unius, est alterius confirmatio. Eundem tamen inficias non est, hanc Stellarum trajectionem, communi quadam formâ connecti, verum non substantiali & specifica, quæ dat rei esse per se, datque distingvi & operari; sed accidentali, quæ dat per accidens. Syllogismum denique ipsum in hunc modum reddimus solutum: Cujus est agere de corpore, illius de adfectionibus est quoque agere ejusdem corporis; & per consequens de ipsis meteoris.

§. II.

His, tenui licet penicillo, adumbratis, instituti equidem ratio moneret, ut quæstionem, *an sit* adgrederemur, nisi ten-

sensus testaretur, ratio confirmaret, experientia quæsitum comprobaret; Quapropter, destinato consilio, ipsum præterimus, ac pro ingenii nostri talento, fusius tractationem *Quid sit?* extendere placet. Aristoteles & quidem cum suis asseclis, rectè, quidquid universum hoc, ambitu suo tenet, in duo divisit genera, *Substantia & Accidentis*; Ita ut nihil in toto hoc amphitheatro sit, quod non ad alterutrum horum, reduci potest. Quâ evictâ & extra omnem dubitationis aleam, positâ, haud facilè duco, neminem, modo mente & corpore cæcus non sit, quin *Stella Cadens* ad Categoriam accidentis reducatur, posse negare. Verum enimverò, licet meridianâ luce clarior esset adsertio, suos tamen haberet Patronos, quibus lixivium in oculos infudisse nostros videtur, contraria; eò propterea maximè, quod *Stella Cadens*, sit composita, atque compacta ex pluribus miscibilibus; Igne, nimirum ut principio activo, quippè qui est Elementorum actuosissimus. Terrâ præterea & Aquâ, ut principiis passivis, seu subjectis emittentibus; quantulus, enim ab iisdem, vaporum & fumorum egredi soleat, cumulus, nemo non vidit. Aère, denique ut subjecto excipiente, qui, namque eorum omnium, quæ è terrâ aquisque evaporant, exhalant sursumque perferuntur, receptaculum est: Hanc ergo ex Elementis productam trajectionem, substantiam necesse est esse. Huic, pollicem premit adsertioni, Clarissimus Hippus, (a) simulac multis variisque modis voluit ostendere, (a) *meteora, inter quæ Stella Cadens, quæ talia, substantias esse, pag. remque ut ipse sibi persuasum habeat, exemplis illustrat; 174.* nivem & grandinem, Inquiens, esse substantias, notum est, quam quod notissimum, His dictis, ut putat, & evictis concludit: quod (b) *meteora nunquam accidentia esse possint, (b) quamvis generatio ipsorum ut inflammatio, condensatio, commotio pag. & illu. 177.*

Et illuminatio accidens fit, ipsa tamen genita, omnino sunt & dicuntur substantia. Verum multis parasangis Hippio (veniâ tamen nominis dictum) præcurrere videntur, qui docent meteora, inter quæ Stella Cadens, classem accidentis adornare; Quod quia in Elementis, non statim ex illis, fiat atque generetur; ut Regina & Domina meteororum, Iris, in guttulis aqueis, non ex iis, fit, cum nempe, Solis aut Lunæ species, à guttulis aqueis, recipitur & ad oculos nostros reflectitur: Ita *Stella Cadens* non ex materiâ pingvi & viscolâ, sed in illâ ipsâ fit, cum nimirum effluuium, altius elevatum, accenditur, ac deorsum in modum Stellarum Cadentium detruditur. Si denique hoc in articulo Hippio assentiremus, non modo omnia Accidentia è foro Philosophico eliminarentur, sed & effectum præstantius suo efficiente, genitum generante, esset. Exempla denique prædicti auctoris, summam merentur limam, quam si exactè ducas, laborare ea petitione principii, invenies.

(γ) Concludimus hinc & nos, cum subtili Scaligero, (γ) nisi, *Exer: inquiringe*, Elementa rectorem & directorem habeant temerè, & sine modo metaque & jactabunt & jactabuntur.

397.

§. III.

Quemadmodum illi, qui metalla è terræ visceribus eruere satagunt, & operam, & oleum perdunt, venis ipsis non dum notis; Ita omnem disputationem esse frustraneam, si ὀνομαλογία, & quæ circa illam notatu digna occurrunt, omittatur, putamus. Quapropter, ut planiorem nobis struamus viam, monente Platone, πρὸς τὸ ὀρθῶς διδάσκειν, δὲ πρῶτον ἐξεπέλεν τὰ ὀνόματα: Consentiente & Epicteto; Principium eruditionis est nominum trutinatio, è re esse videtur, pauca de binis illis vocibus, quas, Titulus Disputationis, habet, prælibare. Sit itaque vox Stellæ, è suis

suis primò educenda in cunabulis; in quibus secundum Dia-
 lecticos, perpendenda occurrunt, Intima I. Vocum unio,
 quæ Scholasticis dicitur, *Etymologia*, cujus numerum, (a)
 brevitate, quâ unquam fieri potest maximâ, inire, ani- *ut ait*
 mus est; diu enim hisce nominalibus inhærere, quid o- *Cicero*
 pus? Vocem proinde hanc Stellæ, dicimus esse origine *lib. 3. de*
 Græcam usû vero factam latinam, (a) eamquæ, vel secundum *Legib9.*
 Becmannum, (β) à nomine Σέλα, quod splendorem signifi- (β)
 cat, quia in cœlo sydera coruscant fulgentque: vel ut alii, *de Ori-*
 à Τέλλω vel ἀνατέλλω orior, quia motu suo continuo, or- *gine*
 tum & occasum, nec non annorum & mensium, dierum *Lingv.*
 & noctium vicissitudines, veræ stellæ præstant, dedu- *Latine*
 cunt. Nec tamen desunt, qui Stellam è lingvâ Roma-
 nâ, suos habere natales putant. ut Isidorus, (γ) eam (γ)
 à stando, quasi semper in Cœlo fixa stet, derivans. *Lib. 3.*
 Quæ derivatio certè pro nullâ habenda, cum parum adfi- *cap. 70.*
 nitatis sit, inter stare & stellam, nec revera stare censenda
 est, ut Parottus aliique volunt, quia perpetuò movetur,
 quod vel solis & lunæ exemplo patescit, quæ quoque mo-
 veri videntur. Non pauci, à stillando, quod ob nimiam
 claritatem & fulgorem, lucidam, guttarum cadentium
 speciem, repræsentent, originationem stellæ trahunt. Qui-
 dam vero à scintillando, quod scintillas quasi emittere ad-
 pareant, formant. Quos tamen omnes, Quintilianus (δ) ju- (δ)
 re optimo, novitatis accusat. Nos verò, ut rem acu tan- *Citan-*
 gamus, hoc meteorum, haud tamen binis prioribus græ- *te Fr:*
 cis omissis, quæ huc etiam quadrare videntur, à verbo *Wen:*
 σέλλειν mittere, ducamus, & pro genuinâ & adæquatâ co- *Cont.*
 gnoscamus; vel quia *Stella Cadentes*, in modum verarum *Phys.*
 stellarum, micant lucentque: vel quia desuper, hoc mete- *p. 326.*
 orum σέλλεται, mittitur atque detruditur. Proporro, cum
 haud difficile, e cunis eruitur suis, vocis pariter alterius
 ori-

origo, quam frons disputationis nostræ, habet: idcirco tanto firmiore animo, veniam speramus, quod in ejus expositione, vel parum, vel nihil moremur, quanto notior, & cuius obvia vox ipsa existit: nodum ad hæc in *serpore* *querere* quid iuvat? hoc tamen ignorari non oportet, quod vocabulum illud cadens, Latinis natales suos acceptos referre debeat, & indubitatè à verbo cadere, quod in proprio significato, ruere & labi significat, quia cum materia, ignibus concipiendis idonea, accensa sit, deorsum ruit atque labitur, verarum interea signum mentiendo Stellarum. Ut de hinc Bono cum DEO dicetur.

§. IV.

Etymo vocum, levi licet brachio, adumbrato, sine ambagibus, ad variam vocis acceptionem, quæ Scholasticis *homonymia* dicitur, recto ducimur tramite; quæ licet errorum genitrix nunc & olim extitit, nobis verò non multum faceffet negotii, modo sicco, ut ajunt, pede, Theologicam prætereamus, ut Matth. 24. v. 29. *Stellæ Cadent de cælo*: & Marc. 13. v. 25. *Et Stellæ cæli excident*. Quibus in locis, Spiritus, mentionem signorum ruinam mundi præcedentium, facit, in quæ quâ propter, nostrum non est, ulterius inquirere. Præter hos, à nobis citatos, etiam Job. Theologus, in suâ apocalypsi, stellarum cadentium meminit, ut c. 6. v. 13. & stellæ ceciderunt è cælo in terram: Item e. 8. v. 10. Et cecidit è cælo stella magna: & cap. 9. v. 1. Et vidi stellam magnam è cælo cecidisse in terram, quæ locutiones sunt altioris indaginis & metaphoricæ; similitudo in hoc consistit: quod ut stellæ omnes, præter solem, tam erraticæ, quàm fixæ, cum nativam in se, tum mutuam, à luminari magno, habeant lucem; Ita & Episcopi & Doctores Ecclesiarum, quorum meminit Theologus, à Christo sole,

sole, & luce mundi, veram puramque DEI agnitionem, nec non fulgentem fidei lucem, acceptam tulerunt, quam in cæterorum hominum mentibus accendere, fovere & confirmare debuerunt & etiamnum debent. Inter has verò stellas, aliæ immobiles adhæserè firmamento, aliæ faciles sunt avulsæ, & in terram decidere, & solem justitiæ Christum deseruere, ut opibus, potentia & voluptatibus hujus seculi, fruantur: Et retineamus Philosophicam, qua vel abusive & improprie, & quidem in sensu Epicureo, pro corpore cælesti, ex luce primigenia, ad salutem inferiorum producto, accipitur. Quocirca, haud immeritò hujus loci esset quæstio: *An stelle revera è Cælo decidunt?* sed dabitur forsân, dum ad realia veniamus, occasio, modò diritas temporum, propositum non adimat nostrum, quæsitum movere: vel proprie, & quidem, *ut hujus est fori*, in sensu Philosophico, pro Meteoro aliquo Emphatico, quod, ex effluvio sulphureo, supernè accenso, genitum, ob loci frigiditatem, hostem, *frigus scilicet*, fugiens, repercussum ac deorsum detrusum, stellæ cadentis imaginem offert.

§. V.

FECIMUS itaque nostro instituto satis, qua Etymologiam & Homonymiam; idem facturi, circa *Synonymiam*, quæ similiter, multum lucis, nominali, hujus rei, considerationi, adfert & conciliat; varias namque, à variis, hæc trajectio, sortita est adpellationes. Græcis *Stella Cadentes* dicuntur *ἀστὲρες διαθέοντες* i. e. *Stella transcurrentes* quia citò aëra transcurrunt, ita ut vilis tarditas, non subleqvitur momenta currentis; & *ἀστὲρες διάττοντες*, h. e. *Stella profliantes* quia verarum instar *Libro Stellarum* profiliant; nec non *διάδρομαι τῶν ἀστέρων*, i. e. *discursus Stellarum*, quia cælo discurrere vel decurrere videntur; quo nomine Aristoteles (a) has trajectiones insignivit, qui etiam

(β) alibi (β) illas vocat *διον ἄσπερον* & *ἀκαταμάτα καὶ δένδραμα* ut in Quasi fluorem sideris, quod in cælo, pleno quasi alveo defertur fluant & transeunt, jacula & scuta, quia velut telatione ob frigus evibrantur, dicat. Latinis Præterea, varias fortis *Ση* tiuntur adpellationes, ut 1. à Romanorum decore, & *πυρῶ* Linguae Latinae parente, Cicerone, *trajectiones Stellarum*, & 1. de salutantur, quo nomine ipse indigitat, cujus sunt naturæ, mundo. quod nimirum, nunc in hanc, nunc in aliam, cæli partem, (γ) trajiciantur & impetu quodam ferantur. Unde (γ) etiam à Lib. 2. Plinio 2. *Discurfus* vocantur; à Phosphoro Philoporum, Hist: Aristotele. 3. *Miraculose impressiones*, nec non adfectiones Natur. Stellarum dicuntur. A Stoicorum Principe (δ) Seneca 4. *Sidera cap. 37. volantia*, & *Stelle transcurrentes* nuncupantur, celerrime quippe (δ) velut aves aërem pervolant. Apud (ε) Poëtam 5. *Præcipitibus* 1. *pites* audiunt *Stelle*, quia quasi in præcipitia, ab aëre frigiditate aguntur. Potuissimus & nos magnum vocum ænat. c. quipollentium & quidam variarum liguarum adhuc re 1. & 14. censere catalogum, ni vereremur, dieculam ad hoc agent (ε) dum non posse sufficere; esto ergo satis de nominali de Lib. 1. finitione.

§. VI.

Georgi-
corum.

Nominalibus, sic simpliciter, peractis, instituti moner ratio, ut ipsam *πραγματελογίαν* seu definitionem realem, adgrediamur, juxta effatum disertissimi Ciceronis, Lib. 4. *Omnis quæ à ratione suscipitur institutio, à definitione proficisci c. 2. sive oportet.* Inter verò tot diversa sententiarum divortia, rephilo: Etum veritatis invenire tramitem, est perdifficile. Marburgensium haud immemorabilis medicus, (α) Magirus, Pag. 159 hoc Meteorum, *per fumum mediocriter compactum*, dat exitum; quem (β) Scarffius (γ) Kippingius & alii non pauci Pag. Peripateticorum sequuntur; alii iterum per vaporem, quæ 226. Aristoteles *fumum calidum & humidum* adpellat, hanc defcri-

describunt trajectionem. Quidam denique (S) *Per exhalationem raram, conglotatam sive compactam, mediocriter verò ut Joh. calidam, hunc Stellarum discursum delineant. Verum e Carca9 nimirò, hæ descriptiones omnes, verarum tantum vi-* fol. 63.
ces obtinent, ut vel è fuliginibus & cineribus candelarum, nec non nive & rore, quæ nunquam inflammationis capacia sunt, pateat, meritò itaque B. Sperlingii definitionem, ex institutionibus ejus Physicis petitam, ipsis anteferimus, & tanquam genuinam, adæquatam & rei convenientem agnoscimus & adprobamus.

STELLA CADENS est Meteorum Emphaticum, ex effluvio superne accenso genitum, & ob loci frigiditatem repressum atque deorsum detrusum, Stellarum e cælo Cadentium imaginem offerens.

Qvam ad bonæ definitionis normam, more in Philosophia dudum recepto nobis examinataris, duo expendenda occurrunt: Genus seu conceptus convenientiæ, & differentia seu conceptus distinctionis; quorum, in definitionibus formandis, cum valdè utilem ac necessarium veritatis indagandæ modum subministrant, magna semper habenda est ratio; quibus verò neglectis, jejuna & exsanguis, evadit omnis definitio; *Generis itaque seu Terminis convenientiæ* partes, in datâ definitione Meteorum obtinet. *Stellam verò Cadentem* tale quid esse, nimirum nihil aliud, quam effluviu in modum Stellæ desidentis accensum, præter quod communis Doctorum confirmat sententia, etiam mens dicitur, ratio colligit: *Vel exactius.* Est effluviu ignitorum supernè accensorum, affectio,
sub

sub certâ figura, *Stelle* videlicet *Cadentis* imaginem, re-
 præsentante. Et quoniam terminus Meteori sit laxus, ita ut

(*a*) sub ambitu suo non solum (*a*) *Emphatica*, quæ præbent qui-
Jacob. dem speciem corporis colorati, sed pro his qualitatibus re-
Thoma. alibus, etiam habent intentionales: *Vel brevius: Quæ spæ-*
cap. 18: ciam, quâ adparent, non obtinent realem, ut Thaum-
Quest. tis & admirationis filia, Iris, Parelius, Parafelene &c.;

1. & 2. Sed etiam *hypostatica*, quæ faciem, quam ostendunt, ha-
 bent realem: sicut grando, glacies, pruina, ros, nebula,
 nubes & alia. Ne itaque nimix laxitatis accusetur de-
 finitio, per additamentum $\tau\delta$ *Emphaticum*, coarctatur
 atque comprimitur, ut hinc excludantur varia reliqua

(*β*) Meteora (*β*) *tam ignita, quam aquea, & spirituosâ*, quæ hy-
Instr: postatica sunt & dicuntur. *Differentia, seu Terminus discon-*
spor: *venientia vel distinctionis*, verbis exprimitur sequentibus, quæ
pag. conjunctim naturam rei explicant; Cum per causas tam
860. internas, materiam & formam, quam externas, efficien-
 tem & finem; Tum per accidentalialia seu adjuncta, Locum
 videlicet & Tempus, Motum & Modum, quæ singula
 seorsim & distinctè in sequentibus, favente Numine Di-
 vino patebunt.

§. VII.

Antequam ad indissolubilem quasi causarum nexum, cala-
 mum promoveamus nostrum, num dentur quæ rendum?
 Frustranea quippe esset illarum investigatio, si *Stelle*, ipsas,
 non agnoscant *Cadentes*. Est genus quoddam hominum,
 novandis, quam gerendis rebus aptum, quod, quidquid,
 vel præconceptis ipsorum opinionibus non æque con-
 veniat, vel ad oculos quotidie non profert ipsorum, por-
 tentum ipsis statim est, adeo ut verum maneat, quod Se-
 neca dicit: *magis trahuntur homines novitate, quam dignitate*
rerum: Et causam primam, DEUM videlicet, ipsum, ef-
 fectui

fectui ejusdem vindicat auctorem, qui licet in mundo hoc inferiori nihil sine secundis, nisi extraordinarie, Et vel ad gloriam suam demonstrandam, & nobis contuendum proponit, agat; Secundæ quapropter non temerè negligendæ, nec ad primam illico confugiendum, si modo secundæ in promptu sint causæ; juxta canonem: *nihil sine natura DEUS*. In hisce vero secundis maxime est agnoscenda intellectus imbecillitas, qui e lapsu Adamitico tantum proh! accepit Vulnus, ut vix, ne dum vix, in hac mortalitate possit sanari; scintillæ tamen, quas DEUS, singulari sua bonitate reliquit, assiduè fovendæ & non sub ignorantia cineribus, obruendæ veniunt; nec tamen hoc in articulo, nimis de brabeo gloriari, id enim mortalitatem esset deserere suam, sed Davum probabilia conjicientem, quam OEdiopum vera augurantem confiteri decet quemvis: Neque nimium juxta, fateri ignorantiam oportet; id enim sensum esset demittere & rationem (a) quærere quod suffragante Scaligero (a) *Stultitia in-Exercitium esset, sed modestè, prudentè, nec faciliè credendum; nervi cit. 218.* namq; & artus sapientiæ sunt, nihil temerè credere; nec nimis diffidendum, *credulitas quippè & diffidentia homines perdat: ut vetus sonat proverbium; Sapienter, rationes veras excipiendo, graves evitando, ambulandum.* In hoc vero ancipiti & periculoso itinere summâ moderatione est opus, ne id mihi accidat quod dicitur; *Incidit in Syllam, cupiens vitare Charybdim;* nam ut ubique, sic & hic, suum cuique est ca- (b) put, & opinionum ferme myriadem inveniet assiduus *Lib. 1.* rerum indagator. Nostram nec hoc in negotio sententiam, *de Mct.* Epicurei, Bombasti Paracelsi, (b) subscribimus sententiæ, *cap. 10.* cui calculum addit Plinius (c) suum, fallò fingentes a- (c) stra, vaporibus terræ, tanquam pabulo, humectari & pa- *l. 2 Hist.* sci; hinc existimant, *Stellas Cadentes,* adtracti, humoris esse *Natur.* redun- *c. 36.*

redundantiam, cum nempe Stella ceperit alimentum ad satietatem usque; quum redundans quid accensi humoris, in terram decidat, ut in oleo & candelis fieri solet. Veram quam elumbis sit hæc opinio, videt quivis, modo *ultra vulgus sapiat* ipse; ad viventia namque duntaxat, spectat nutritio, ut quidquid vivit nutritur, & quod non nutritur, nec vivit, rectè dico; Non verò ad corpora omnia, multò minus simplicia. Stellis quapropter nullum concedendum pabulum, nulla adscribenda nutritio, & quæ, cum haud opus habeant alimento, quod concoquant, ita & nec excrementum habere possunt, quod egerant.

§. VIII.

Non modo cœlestia & terrena, sed etiam sublimia, modo quodam singulari & mirifico, nos nostrumque sensum, implicatione sua, & rerum causarum nexu latent fugiuntque, quæ tantum, vel accuratissimis naturæ mystis peperere, negotii, solvere, ac quondam Nodus Gordius: Ut mittam reliqua tantum in tradendis veris *Stellarum Cadentium* causis, ipsis faceffit, ut Gordium nodum adgredi existimatus fuerit, qui inexplicabile, multis visum, vinculum explicare tentaret; Undè etiam mihi, primum suboriebatur timor, ne inceptum meum in inritum verteretur omen; Verum enimverò timore jam dudum excusso, liberam Philosophandi rationem patere gaudeo, quam impræsentiarum sequi est animus. Dicemus itaque imprimis de *Causa Efficiente*, quam duplicem facimus, *Vel supernaturalem seu divinam*, quam causam sine causa, principium effectivum omnium rerum, naturam naturantem, Ens independens, à quo omnia pendunt dependentia, DEUM videlicet Ter-Optimum Maximum, qui verbo fecit, quicquid in orbe patet, tuto statuimus

tuitus esse: hancque universam mundi machinam, singulari ac divina sua virtute ac potentiâ, non modo fecit, sed a se semel factam, fovet, sustentat, regit, gubernat, moderatur; Nec non singulari quadam harmonia sidera, ut trajectiones has exitarent, fecit; Elementa, ut materiam, In qua seu subjectum suppeditarent, formavit; aërem denique ipsum, ut receptaculum ipsis daret, creavit. *Vel Naturalem* quæ agit per potentiam naturalem, vel quæ revera in effectum influit, eundemque producit. *Eaque vel Universalis* quæ ex se, ad certum quoddam effectum determinata non est, estque totius *universi*, temporum, annorum nempe & mensium, dierum & noctium *Rektor*, Mundi magnes, anima & vita *Sol* videlicet, cum toto Cœli exercitu, qui nunquam non in hunc orbem inferiorem agit: quæ & *elevans*, quod virtute sua attractiva, exhalationes sulphureas & oleaginosas è paludibus uliginosis, campis suppliciiis sceleratorum destinatis, macellis, cœmeteriis extrahit atque resolvit, partesque resolutas quod ad ortum solis interdum videre est, in auras spargit: *Et agens* vocatur, quod in præparatam materiam, effluvium scilicet sulphureum agit & operatur; Hujusmodi jam enumerata cœlestia, quid? nisi vi sua in sublunaria vehementer agitant, radiisque suis terræ meatus potenter recludunt, effluviaque talia, quæ *Stellis Cadentibus* materiam suppeditare possunt, mirabiliter producant: *Vel particularis*, quæ revera in effectum influit, eumque producit; eaque duplex, *vel Principalis seu preparans*, quæ in effectum influit, virtute non ignobiliore, quam quæ ad effectum producendum requiratur; & est *effluvium pingve, viscosum oleaginosum & sulphureum*: *Vel instrumentalis seu accendens*, quæ influit quidem in effectum, virtute tamen ignobiliori, quam quæ ad producendum re-

quiritur, hoc est, quia corpora Cœlestia, ad hæc effecta producenda utuntur, estque calor, tam solis, quam ignis subterranei. Hi namque duo mundi pyrodynastæ, Phœbus & Vulcanus, seu quod idem est, ignis cœlestis & subterraneus, in operationibus suis inviolabili amicitiae vinculo & fœdere, ita juncti sunt, ut vix unus sine altero, quidquam operetur, Teste Kirckero; qui prior intima terræ claustra permeat, effluviaque pingvia per poros quasi & orificia eructare facit & evocat, atque in sublime elevar. Posterior jussu accipit, jubat ac promovet. Vel *frigus*, per quod exhalatio elevata, coarctatur & condensatur, de quibus suo loco plura dicendum; sufficiant hæc de causa efficiente.

§. IX.

Causam efficientem proxime sequitur materialis, quam invenire difficile, & hoc opus, hic labor est, longa quippe ætate, aspera satis hac de re tracta fuit controversiarum ferra; prima quidem specie, materialis causa seu materia ex qua *Stellis Cadentibus*, non neganda esse videtur. Verum si materiam ex qua haberent, essent materiata, si materiata, essent substantiæ; si substantiæ, simul essent & substantiæ & accidentia, quæ principio omnium primo *impossibile est idem simul esse & non esse*, repugnat adfertio. Insuper si materialem causam haberent, essent species mundi, essent corpora, nam ut materia ex qua omnibus, ita & solis corporibus naturalibus, quæ cum materia & forma substantiali, physicum constituit suppositum, competit; hanc vero num habent, nec ne, infra inquirendum nam *crambe recocta* ut in proverbio dici solet *mors est*. Cæterum, materiam in qua seu subjectum ipsis adscribimus, quæ verò illa sit, sub-

sub iudice lis est. Per plurimi haud infimi comatis Philo- (a)
 sophorum, (a) tam veterum, quam recentiorum, ad *Aristo.*
 fumum, quem ob siccitatem & raritatem inflammari *Lib. 1.*
 dicunt, confugiunt; aut si inflammabilitas, ob siccitatem *Met.*
 rebus comperat, qui sit, quod res actu humidæ, ut spiri- *Meteo-*
 tus vini accenduntur & flammam concipiunt: Ob rari- *verus*
 tem itidem inflammationis si capacia essent subjecta, quid *in sua*
 causæ quæso subfit? Cur in aëre & materia papyri com- *Meteo:*
 busta idem effectus videre non est hanc etenim *Gallen:*
 cum combussimus, & siccissima & rarissima, & levissima *Lib. 3.*
 ut levissimo etiam dispargatur vento, remanet materia; *Scaff:*
 hæc vero cur inflammari nequit? si siccitas & ra- *759.*
 ritas, inflammationis essent causæ: sanè licet res *Kipp.*
 siccissimæ & rarissimæ sint, & vel nihil vel parum sul- *226.*
 phuris habeant, accendi nequeunt. Ejusdem, si non vi-
 lioris farinae est, illorum adfertio, adseverantium vapo-
 rem posse accendi, hocque Meteorum efficere; insuper
 habito, eundem secundum Aristotelem esse exhalationem
 calidam & humidam procedentem ex aqua, quam in-
 flammari nemo dicat, nisi experientiae bellum indicere
 velit. Huc referuntur & illi, qui ad meram nudamque
 confugiunt exhalationem, cum generale quid sit, & sub
 se, fumum & vaporem comprehendat; specialia vero in
 specialibus nominanda, trutinanda, & perpendenda occur-
 runt; Qui quæ confundit, & galeam induit pedi, & ocream
 capiti. Nos verò materiam in qua, seu subjectum, ut an-
 tea innuebamus, *Stellis quidem Cadentibus*, non tamen fu-
 mum & vaporem, tribuimus; sed dispescimus illam in
Remotissimam, quæ res sublunares in universum omnes
 sunt, quippe tot sunt omnino halituum & evaporationum
 differentiarum, quot rerum species inveniuntur in mundo:
 Terræ, maris, montium, sylvarum, arborum, animalium-

agmina, sua quæque emittunt effluvia in aëra, quæ inter sese mixta & in nubes & in varia Meteororum ignitorum genera conflantur. *Remotam* quæ est Elementa imprimis verò ignis, qui se in generatine horum, ut principium activum habet, & est ipsū agens quapropter & necessario requiritur patiens, moles scilicet terraquea, quæ est quasi penu & nutriticula, eorum omnium, quæ evaporant, exhalant, sursumque vehuntur. *Et Propinquam*, quæ est effluviū pingve, viscosum, oleaginosum & sulphureum. Quò imus probatum materiam *Stellarum Cadentium*, non esse puram terram, in fumos exhalatam; ut mera namque terra, sic & fumus, qui siccitatem terræ æmulatur, siccus, & omnis pinguedinis est expers: nec cætera Elementa ut ignis, sed si inflammari videtur, ob sulphureos vapores admistos contingit, ita ut sui juris fiat ipse, qui ligatus modo fuerat ante, & aër inflammantur, cum *Stellæ* generantur *Cadentes* sed exhalationes sulphuræ longâ serie dispositæ accenduntur & inflammantur. Ligna denique nostra ob sulphur, quo si destituta forent, flammam nunquam admitterent, accenduntur & comburuntur, quisquis itaque es & cujas es, sulphuris necessitatem maximam, & quanta vitæ humanæ ex hoc data sunt commoda, vide, mirare, Concludimus denique & nos, quicquid accenditur sulphureum est. Et di-

(β) *Lib: 2. Meteo- rorum.* cimus cum clarissimo Fromando (β) ut materia flammam concipiat, debet esse pingvis, omne enim pingue, sulphure permixtum est; quod autem omni humore oleari careat, inflammationis capax non est.

§. X.

Jam in ordine sequitur causa formalis, in cujus expositionem, paucis erimus contenti, cum haud multis obstricta sit difficultatibus; ut materialem causam, *Stellis Cadentibus* aphorismate præcedente non concessimus ita & in

in hoc ꝑ: substantialem formam, quæ cum materia, physicum constituit compositum datque esse specificum, negamus; sed accidentalem, quæ dat esse genericum ipsis adscribimus, eaque vel *Generalis*, quæ omnibus Meteoris ignitis communis est, & est nuda sulphuris accensio, seu materiæ ustibilis incensio: vel *specialis* unicuique Meteo singularis & propria, beneficio cujus diversæ exhalationum formæ, miro quodam ingenio atque ordine dissimiles fiunt; ut si exhalatio in mucronem acuatur & basis modo ipsa sit longa & ampla, *pyramidis*, si Rotunda, *clypei*; si gracilis, æqualis, paulatimque inflammata, *facis*; nomen accipiat. Si vero massis quibusdam à se & inter se divisis eadem constat, & floccos instar lanæ pensiles circum se terat, *capra saltantis*, flamma ab una massa ad alteram profiliendo, modum imitatur; at si massæ illæ fuerint rariores, & in multas minutasque particulas divisæ, *scintille* dici solent *volantes*. *Stipule* dicuntur cum globus Igneus non adpareat, sed exhalatio late dispersa; *incensas stipulas* exhibet. Quod si effluvium quod accenditur fertur in aëre, figura antrorsum retrorsumque strictiori, latiori in medio, expansis & alarum remigiis, *Draconis* nomen obtinebit. Ast si effluvium hoc & prope terram conspiciatur, & motum habeat instabilem, ut nunc in altum se elevat, nunc ad terram se demittat, nunc accedentes fugiat, nunc fugientes insectetur, *ignis fatuus* dicitur: Ita si idem effluvium, in media aëris regione, in longum fuerit distpositum, & in multas quasi particulas discerptum distinctum ac disseminatum, *Stellæ discurrentis* speciem exhibet, Meteorocujus etiam diversitatis meminit Joannes Jovianus, (a) *necris cap.* non elegantissimis eandem exponit versibus, hoc modo: 17.

*Quæ facies, quæ forma etiam, qualisque figura,
Talis in aëreo perlucet vortice flamma,
Nunc jaculi in mortem, validus quod torserit hostis,
Nunc quales splendent Lychni lagvearibus aureis,
Nunc quales tenues ignescit stappa per auras
Nunc flectit sese in spinas sinuata draconum,
Nunc micat, ut celeri fallantur lumina sensu,
Nunc cadere ut timeas ex ipso Jydis olympo.*

Ita res una plures nobis obfert species: figuram vero exhalatio hæc, à *Stella* superiori sub qua impressio facta sit accipit; *Cadens* à motu; quemadmodum idem effluvi-um sulphureum, *Draco* à figura *volans* à motu dicitur. Videor posse regeri, aliquam, præter hanc nudam impressionem, formam *Stellis Cadentibus* concedendam esse, tum nullam aliam admittimus, quam formam corporum, è quibus progressæ sunt particulæ illæ, inq; exhalationem inflammabilem collectæ & conglobatæ; minutissima quippe corpora, in altum elevata & in sublime suspensa, demumque in media aëris regione, intra se invicem coacervata, formas suas non deponunt, sed quodlibet suam naturam retinet ut §. I. in exercitu, sylva, demonstravimus, & hoc idem, in acervo lapidum, retinet quippe quilibet lapis suam naturam, non lecus ac farina alba & nigra, dum inter se miscentur, quælibet suum colorem saporemque servat, demonstratur. Est ergo forma *Stellarum Cadentium* tantum accidentalis, quæ, pro diversitate materiæ exhalatæ, vel rarefactæ vel condensatæ, variat.

§. XI.

Agmen, servata rite Philosophantium methodo, causarum, claudit finalis, quam, quoq; suffragante Ptolomæo Lib. II. cap. XI. Quadripartiti & Plinio lib. II. c. xxxvii asse-

rente, fieri discursus stellarū unquam temere, stellæ nostræ cadentes agnoscunt, quorum præprimis auctoritate & nos freti, duplicem ipsis adscribimus finem, vel I. *Theologicum*, quem quoque in partes secamus, quæ sunt, vel *respectu DEI* estque sapientiæ, Potentiæ & bonitatis, Numinis nempe Altissimi demonstratio; Magnus namque est Dominus DEUS noster, non solum in magnis, sed magnus in minimis, maximus vero in vilissimis; etiam in operibus suis minimis, maximam suam potentiam & immensam bonitatem demonstrare voluit, & etiamnum demonstrat. Vel *respectu nostri*, est DEI, mirabiliter hæc ordinantis agnitio & celebratio; non enim frustra DEUS Ter Optimus Maximus, hæc omnia disponit vel ordinat, sed ut nos ea scrutemur & admiremur, ipsumque hæc mirabilia ordinantem, sine intermissione laudemus, decantemus: Vel II. *Physicum* quapropter non est existimandum, has in aëre trajectiones, nec casu fieri, nec certum aliquem in natura adpetere finem, nec sua utilitate, vel manifesta, vel occulta, carere; Nihilominus tamen suos intra remanere concellos, quos duplices facimus, & præprimis dicimus eas inservete. I. *Purgationi aëris* multa puipe effluvia pestifera & noxia, vi astrorum educuntur & in sublime vehuntur, quæ impressione hac & alia consumuntur & in nihilum rediguntur, ne putredine viventia cuncta suffocentur; sed recenti aura corpora continuo ipsorum refocillentur. *Stellæ 2. Cadentes*, pro coloris diversitate, diversitate inquam, ut referat quale sit id, quod incenditur, & quam vehementis quo incenditur, variam cœli tempestatem denotare. Si nempe *trajectiones Stellarum* rubicundiores adpareant, ventos præfagiunt, quia aër siccis exhalationibus, & sterilibus, nubibus, tum maxime abundat; cujus prædictionis meminit Virg: (a)

(a)
Libro
primo
Geor-
gico-
rum.

Sæpe

*Sæpe etiam stellas vento impendente videbis,
Præcipites cælo labi noctisque per umbras
Flammarum longos à tergo albescere, tractus.*

Si vero *discursus Stellarum*, pallidiores cernantur aqvas designant, quia tum aër aqueis vaporibus est repletus; si demum clariores purioresve, sese oculis nostris ingerant, siccitatem denuntiant, eo quod aër tum sit quodammodo purus. Sed relinqvamus, hoc in articulo Philosophos, (β) quos pro Antesignanis habuimus, quibus dignum fuit curiositatem hanc scriptis suis notare, & posteritati super hac de re judicia sua nota facere, & Poëtam: cum facile ex adlatis colligi possit, *Stellam Cadentem* etiam suos agnoscere fines, quo non possumus non statuere, moti, nullum efficiens sive sit increatum, ut DEUS, sive creatum ut natura agere frustra juxta tritum illud æque pulchrum ac verum: *ὁ θεός κεν ἢ φύσις ἐδεν μάτηρ μίσθω*: DEUS & natura nihil faciunt frustra.

§. XII.

Quod verbis hæcenus diximus, re ipsa probare, & exemplis demonstrare conabimur, idque auctoritate clarissimorum, tum veterum, utpote Aristotelis, Platonis, Senecæ, Ptolomæi, cum recentiorum Philosophorum, ut Magiri, Meureri, Fromandi, Scharffii & Sperlingii, qui omnes eandem buccinam cecinere olim, quam nos pro tempore cecinimus, docendo scilicet, *hunc Stellarum discursum* variam cæli tempestatem, siccitatem utpote, pluvias, & ventos prædicere. Verum enim vero, ut in omni sic & in hac valet illud quod circumfertur: *Non sufficit dixisse, sed probasse*. Adsertum à Nobis fuit, clariores purioresve si videren-

rentur *trajectiones*, siccitatem denunciare; quod imus probatum *Ratione* potissimum *materiae*; constat namque exhalatione calida & sicca, quæ & in siccis & aridis locis fit, & cum pluviarum præsentia existere nequit: crassi namque isti vapores adprimunt materiam subtilem, ut exhalare haud queat, pluvia inundante terram, siccitatem, itaque vel nunc, vel brevi, futuram esse indigitant; *vicissim* si pallidiores incedant, imbres & inundationes aquarum portendunt. Quia tum signum est, terram per crebras ejusmodi concreciones esse adtenuatam & rarefactam, aquamque in locum sulphureorum & pingvium spirituum, jam exhalatorum, brevi succedere. Pergit adhuc curiositas docendo, stellas illas præcipites, obscuram per noctem, volitantes crebro & pene decedentes, ut nos opinamur vulgo, ventos designare, quod nec veritati dissonum videtur; eo namque modo & negotio, quo Soleffluvia pingvia & sulphurea e terra educit, quibus postea imprimuntur *Stellarum* figuræ; nullum dubium esse potest, quin eadem etiam solis & astrorum vis, effluvia spirituosâ & flutuosa eliciat ac extrahat, e quibus deinceps venti generari possunt. Sed interrogas, unde est illa coloris diversitas? sapiens Seneca illam oriri existimat ex dissimilitudine *materiae*, quæ rara si fuerit, pallidum, clarum & purum præbet colorem: compacta vero & crassa, rubrum exprimit. Verum, nulla raritas, nulla densitas, in aëre, in fumo & vapore; sed ratio densitatis consistit in varia solis, ac reliquorum astrorum illuminatione: ut vel in nube quotidie videre est, in quam raram & subtilem, si illuminatio inciderit, *albus* generatur *color*, non ob *materiae* raritatem: si vero lumen in nubem crassam & densam inciderit, *niger* generatur *color*: sin vero in nubem aqvosam & roridam, *viridis*: Incidente vero lumine in nubem vaporosam

& fumofam *ſe ruber color*, non ob materiæ denſitatem. Natura ſic, ad monitum Ariſtotelis & Scaligeri, per naturam explicanda, non per rationes uoſtras evertenda. Curioſitatis ergo, ſedulo obſervandum eſt, quod & priſca & hodierna obſervavit Diligentia; cum *Stella Cadentes*, ab uno cœli tractu, verſus alium ferantur, ventum à quo decidunt tractu, flaturum denuntiant, quia ibi ventum jam adeſſe oſtendunt, qui eas obliqvas agit, licet ille nondum ad nos pervenerit. Exempli gratia: ſi ab occidentali verſus orientalem diſcuntur plagam, futurum indicant, ut ab occaſu ventus, paulo poſt oriatur; quod tractus ille, unde trajectio illa labitur, vaporum abunde plenus ſit. Si vero a meridionali verſus ſeptentrionalem cadant *diſcurſus*, ſignificant ventum ibi in meridionali plaga jam eſſe, eumque ad nos brevi venturum ac deſcenſurum. Si vero e diverſis mundi regionibus pluribusve ſimul e partibus, *Stella Cadant*, plures quoque & diverſos ventos oriundos eſſe, qui aërem turbabunt, prælagiunt: Quia ſignum eſt aërem undique effluviis ſimilibus eſſe referum, quæ facile in ventorum materiam tranſire poſſunt, ſi denique Ptolomæo (*) fides ſit habenda, profitebimur volantia illa ſidera, hyemes varias, fulmina, fulgura aliaque huiusmodi adferre ac deſignare, modo e quatuor mundi ſarantur plagis.

XIII.

Recta dehinc à cauſarum expoſitione, & quæ circa illam notari digna fuere, ad ipſa *Stellarum Cadentium* adjuncta & circumſtantias ducimur via, in quarum numero, haud poſtremas obtinet partes, ipſe generandi modus, ad quem, *illotis*, ut ajunt, *manibus*, non eſſe accedendum, arbitramur, ſed quandoquidam non licet, ut volumus, hunc ſolvere nodum, hoc enodare inceptum; non tamen

ut

(*)
pag.
Quad
256.

ut quimus erubescimus id persequi. Concelebrata olim, (α) scriptisque Philosophorum & Medicorum nobilitata *ἀντὶ in sua. πειρώσεως* hic prostat, huncque discursum Stellarum effi-*meteo-* cere posse promittit; promittit! quod nec ipsa præstare, *rologia* nec propugnatores, ut Meurerus, (α) Zabarella, (β) co- (β) nimbricenses (γ) Aristotelis interpretes, aliquando etiam *de tri-* bonus dormitat (δ) Scaliger, ipse medicorum princeps *bus ae-* (ε) Gallenus, Scotus & alii per plurimi, demonstrare pos-*ris re-* sunt. Horum ad tamen omnium, diversa verborum divor-*gionibz* tia recensere & perlustrare infinitus esset labor; in tanta (γ) quippe sermonis, sensus animi exprimentis, varietate, nunc *lib. 1. de* & olim constituti fuere Philosophi ut si sigillatim cum *Gener:* unoquoque inciperemus disputare, longa certe futu-*Cor-* ra esset Oratio, longæ ambages, & plus nausæ, quam *rup:* gratiæ legentium animis adferret; interim tamen unam (δ) alteramve perfingere & ventilare sententiam, haud in-*Ex-* consultum, ut innotescat, quid sibi per *ἀντὶ πειρώσεως* velint, *ercit:* duco. Idenforus magnus ille naturæ mystra, posteritati, *28.* suum hac de re hoc modo dat iudicium. *Condensata* (ε) *8* (ε) *p'ingvis*, inquam, *exhalatio*, non ita magno calore, cum ad caeli *lib. 3.* medium se extulerit, à frigore excepto, per *ἀντὶ πειρώσεως* ignescit, *dejiciturque* nonnunquam *recta*, nonnunquam *obliqua* linea, ex *eo* *Stella Cadens* dicitur. Nec ab hinc alias sua laude non defraudandus, Jacobus Thomasius, (ζ) abludit, incensio- (ζ) nem in Meteoris ignitis fieri per intensiorem caloris; *in-* *Cap. 19.* *tensio* vero, vel à motu *exhalationis*, vel ab *ἀντὶ πειρώσεως*, quæ est *quest:* *circumsessio* qualitatis activæ contrariæ; quando, scilicet, *1. & 2.* *internus* calor circumsidetur, ab externo frigore. vel in-*dialo:* *ternum* frigus ab externo calore, tum interna qualitas *Phys.* in se ipsam cogitur & coarctatur, quo facto, illam quo- que juxta tritum, *Vis unita fortior*, augeri necesse est: Sed docent, quod nec sana ratio probat, nec iudiciosa expe-

D
rien

rientia admittit. Si quippe quid boni ab ἀνθρώποις, qva frigiditas à caliditate & caliditas à frigiditate intenditur, conciliaretur, tum axioma: *Omne bonum conservativum sui*, dubio procul laxaretur, hostis namque hosti opem ferret: Verum hostis hostem destruit, pessundat & extrudit; non juvat, non servat, nec promovet. Experientia nec cum dogmate consentit, noctibus namque æstivis, cum parum vel putum nullum, in aëre hæreat frigus,

(n) quod sua pressione, ab omnibus partibus, calorem in ma-
Lib. 1. gnum pellere queat cumulum, nihilofecius tamen has Stella-
Cap. 1. rum trajectiones fieri docet Stoicus (n) *nulla enim nox est qva*
Quest: *non plurime ire & in diversum videantur abduci & idem nulla sine e-*
Nat: *jusmodi spectaculis nox est.* Ægre itaq; hanc nobis persuadere
 (9) possunt, negata namq; intensione (adifis Sperlingium) (9)
Instit: negatur ἀνθρώπων. Quod vero prædictus Thomasius, mo-
pag. tum exhalationis in causa esse voluit, non meretur re-
 748. prehendi; existimandum namque est, exhalationes, quæ
& seqq. ex intimis terræ claustris exhalant, transpirant, sursum-
Exer- que feruntur, in altum conjungi ibique coagmentari,
sit. decidente vero e motu isto nube, quum formam ignis
pag. induit, qui momento materiei circumstanti combusti-
 484. bili communicatur, dumque prima pars inflammata
 & 48. sit, alteri ignem celeriter communicat, secunda ter-
 tiæ, tertia quartæ, atque sic deinceps; modo non ab-
 simili, quo, una candela accensa, aliam, quæ modo extin-
 cta erat, facile rursus accendit, *Stelleque discurrentis* ima-
 ginem exhibet; illud tamen tenendum, ad hanc haud
 magno aëris motu efficiendam, opus est: Ut enim can-
 delam, vel flatu oris vel circumgyratione levi, ut fuligi-
 nes dispargantur & atomi igneæ jungantur, accen-
 damus; Ita *volantia*, aëre levius trito *sidera* existere experi-
 entia

entia docet: Nec tamen semper vento, attrituve aëris fiunt sed nonnunquam alia aliqua aëris opportunitate nascuntur; ut stramenta, apud nos quoque sulphure adspersa, ignem e longinquo, sine vento, ad se trahunt; multa namque e terra, dudum ejecta, inque cœli superiorem nunc agentia partem & sunt calida & sicca & concipiendis ignibus idonea, inter quæ oritur & pabulum venamque subsequens defluit. Quicquid vero ὑψηλῶν ἀστέων adscribere veteres, optime per contrariorum fugam & dissimilium pugnam, explicari potest, corpora quippe frigida, ob calidorum, & calida, ob frigidorum præsentiam, arctissimis sese constringunt vinculis, cum nempe sulphuræ & igneæ atomi fugiunt hostem frigus, tunc se magis magisque congregant; quo simul congressu, condensantur & inflammantur; & quoniam sursum, in supremam aëris regionem quæ purissima est, nec fuga datur, nec ulla ibi accendendi patente via, ad loca inferiora feruntur ac deorsum truduntur; & imaginem quam a Stella superiori, sub qua trajectio jam facta sit, *Stella Cadentis* oculis mortalium ostendunt. Intueamur ὡς ἐν πρῶτῳ, beneficio cujus, effluvia hæc in altum adscendunt: varia quidem & multa terrarum orbis exspirat, quædam humida, quædam sicca, quædam argentia, quædam concipiendis ignibus idonea: quænam tamen hujus adscensionis sit causa nunc & olim dubitatum est. Quod si altiori rationis scrutinio investigaverimus, nullam præter solem & ignem subterraneum inveniemus, qui prior quo altius versus polum elevatur (unde æstivo tempore longe valentiorum sentimus calorem, quam hyberno, verno atque autumnali) eo etiam majorem his in terris operationem habet & efficit, ut cum Psalmode. Psal. 19. *Non est qui a calore solis se abscondat*, exclamare quis possit; nec non

ejus radiorum vis, ipsos terræ poros & orificia penetrat, effluviaque hæc, ipsis terræ cavernis collecta extrahit & ad altum evocat. Huc accedit ignis subterraneus, & suas hic quoque exercet operationes, inclusam, videlicet, exhalationem, per varios ductus agitando, & ad superficiem usque terræ propellendo. Ignem hunc dari *notum, notius* quam ut hoc loco demonstrare necesse sit, & quam quod *notissimum*, operationes quippe de ipso testantur subjecto, quæ in fundo maris, quibusdam in locis tantæ existunt, ut thermæ inde proveniant: virtus denique solaris vix sufficeret, ad tantam exhalationis copiam evocandam, quæ ex sententia doctorum, ultra decem pedes terram penetrare nequit; quæ certe materia ad constituenda varia Meteororum ignitorum genera, vel si tota intra terminum prædictum exhalaret terra, vix tamen sufficere posse videtur, nisi ignis subterraneus adventaret, qui juvaret, promoveret, atque e recessibus ad superficiem elevaret.

§. XIV.

Hæc quæ de modo generandi sunt dicta, sufficiant, pauca etiam de *Stellarum Cadentium Motu* annotemus; cui tantum adscribere veteres, ut illas in recte & oblique cadentes diviserint; nos hanc susque deque ferimus divisionem; quia si effluvium in magnam molem e globo terraqueo fuerit extractum, recte Cadens Stella dicitur: sin vero quod e terris, locisque aridis extrahatur, sit, valde exiguum & leve, facile in obliquam à vento, quem ab eo angulo unde cadunt venturum indicant, ducatur partem: sed momenta potius sequentia, utpote *MOVENS, MOBILE, Terminus a Quo, Terminus ad Quem, Ipsa denique Successio*, æqua rationis trutina perpendenda ac ponderanda veniunt. *Movens* idcirco quod concernit,
id

id agens dicitur a quo motus dependet, estque vel *primum* ut DEUS, qui primus motor dicitur; vel *secundum*, ut aer, a quo plerumque obliqua & prærapida celeritate feruntur; dico plerumque, quia sæpe recte decidere videntur, idque ideo, quia exhalatio illa sulphurea, in quam facta sit accensio, gravior sit; quam ad obliquitatem aliquam, a vento pelli queat. *Mobile*, vero est subjectum, a quo motus ab agente excitatus recipitur; auditque effluviū pingue & sulphureum, e terra nuper ejectum, inque superiorem cœli agit partem, donec ad tritu aëris fuerit collisum, vel radiis solis adflatum. Hinc facile est causam dare, cur motus Stellarum cadentium, in principio velocior, in fine vero tardior est; Primus namque impetus fortissimus est, cum omnes spiritus sulphurei adsint: Secundus minus fortis quia tanta vi, qua a natura cum omnes spiritus adessent præditæ erant, cadere non possunt; Tertius debilis, propter aëris inferioris densitatem, quia aer terram versus, semper est densus & crassus, ob effluviū exhalatorum multitudinem; quo itaque, propior Stella in descensu ad terram venit, eo segnior etiam adparet, crassum quia aërem atque ac subtilem penetrare nequit nec valet: Quartus debilior, donec tandem vel per immanationem continuam ad nihilum redigatur, vel prope centrum exstingvatur. *Terminus a Quo*, qui est principium, in quo incipit motus, est media aëris regio, quæ juxta cacumina altissimorum montium incipit, & eousque deorsum se protrudit, quo usque sursum radiorum solarium fractio se extendit, atque cum sursum in supremam aëris regionem, quæ purissima est, fuga non datur, deorsum per mediam ad infimam sæpius truduntur regionē. *Terminus ad Quem*, est finis in quo desinit motus, est infima aëris regio, quæ a superficie

terræ

terræ & aquæ eousque se extendit quousque sursum rariorum solarium fractio se protendit; in qua effluvium impressionem sustinens, ob varia circumjacentia & obstantia corpora & aëris inferioris inæqualitatem suffocatur est extingvitur. Sed quid quæso causæ erit, cum Stellæ hæ exsiliant, non per lineam rectam, sed longam transvolant; nec non longum porrigere ignem videntur. Si illud, nec natura observaret, nec homines animadverterent transitum illarum, sed citius in terram caderent, quam sensu nostro percipere possemus. Argumentum quoque est, magna vi illas excuti, quod obliquo & simili ferantur cursu? Hoc vero propter immensam contingit celeritatem, cum acies nostra non discernat transitum earum, sed quacumque cucurrerunt, id totum igneum credat. Tantâ est velocitas motus, ut partes non dispiciantur, sed tantum summa prendantur. Intelligimus magis qua adpareat Stella, quam qua eat, itaque velut igne continuo totum signat iter quia visus nostri tarditas non subsequitur momenta currentis sed videt simul & unde exsilierit &

(a) quo pervenerit. Dicit qui non scripta, sed Thesaurus, postea Lib: 1. ritati reliquit Seneca. Ipsa denique successio, in qua ipsum eap. 14. consideramus fumum; cum namque Meteorum hoc in Q. N. aëre humido extinctum sit, fumus exoritur, qui veram Stellam occultat. Hinc Epicurus, ad dictamen sensuum sibi relictorum, falso statuit, hoc Meteorum dici Stellam, non quoad externam figuram, sed internam formam: nec non adfirmavit Stellas singulis hominibus esse adtributas; principibus aliisque vitam in excelso agentibus & opulentia præditis, majores clariores & puriores; plebeis cæterisque infimæ fortis hominibus & pauperibus, minores & obscuriores; ut cuneus cuneum sic error errorem trudit; quotiescunque itaque hanc Stellarum trajectionem contigisse vidit, totiens hominem cujus Stella esset, diem obire suum

contendit. Quem concinne (β) refutat Plinius: *Non sidera, (β) ut existimat vulgus singulis adtributa nobis ac pro sorte eujusq. Lib. 2. lucentia adnumerata mortalibus. Nec tanta cœli nobiscum soci- Cap. 8. etas, ut nostro fato, mortalis sit siderum fulgor. Epicuri deliriis calculum si adderemus nostrum, quot quæso hodie, in cœlo Stellas haberemus? nullas sane, vel quam paucas certe, cum tot millies millibus hominum exstinctis, omnes prope simul exstinctæ essent? Sidera quippe, quæ vix visu notabilia, terræ magnitudinem vincunt, nec ullum nunquam sydus in cœlo desideratum esse legimus. (γ) Hinc præclare, ut solet, Seneca (γ) stultissimum est, inquit, ex- Lib. 1. stimare aut Stellas decidere, aut transilire, aut aliquid illis au- Cap. 1. ferri & abradi; nam si hoc fuisset, jam defuissent.* 2. N.

§. XV.

Promissi dum memores sumus, non possumus, quin vel hoc in loco iisdem stemus, quæstionem videlicet ulterius *an Stelle revera e cœlo decidant*, paucis movendo. In qua fortè, non est sermo de Meteoro, quo de hætenus egimus, quod vulgo stella cadens celebratur, sed de illis stel- (a) lis, quæ juxta Sperling (a) sunt *corpora naturalia simplicia, lucida, Insti- globosa, semperque mobilia, ex luce primigenia, ad salutem inferio- pag. rum producta, Quam negat ratio; omnes namque stellæ fa- 489. ciunt, ad naturæ constantiam & complementum, unam qui tollit, & vacuum in formis introducit; quod suffragante Scaligero, longe majus flagitium esset, quam vacuum, à quo abhorret natura, in corpore, & totam evertit naturam: ut non frustra tot & non plures, nec pauciores, in prima mundi creatione sunt productæ; ita nec ulla unquam peribit (ad integritatem quippe naturæ spectant) antequam tota annihiletur natura. Nec de nomine cœli κατὰ χρηστικῶς vel ἀναλογικῶς. per analogiã proportionis, pro aëre accepto, valet*

valet quæstio: sed an Stellæ e cœlo fidereo, quod stellas tam erraticas, quam fixas continet prolabantur quæritur? Quod iterum sana improbat ratio. Id namque quod simplex est corpus, respectu principii interni immutabile & incorruptibile est, hanc & quoque simplicitatem sequitur levitas; Unde recte dico; nullum corpus leve naturaliter & per se descendit, omnis Stella est corpus leve, Ergo nulla Stella, naturaliter & per se descendit. Major ab omnibus concessa, minor manifesta, conclusio firma. Verum non desunt ratiocinia, quæ nobis, in contrariam obverti possunt partem, quæ licet nihil præter quandam veritatis adparentiam præ se ferant, potiora tamen recensere & ad Cynosuram rectæ rationis referre conducant. 1. Quod probant sensus, in dubium non est vocandum, hoc Meteorum veram esse Stellam, probant sensus ergo in dubium non est vocandum. Vel 2. Quod probant testimonia sensuum non est negandum, hoc Meteorum, veram esse Stellam, probant testimonia sensuum, micat namque ut Stellæ veræ; est coloratum ut Stellæ veræ; ignem de se spargit, ut Stellæ veræ; E. Verum ad primi argumenti nervum respondemus, dicendo: Quod probant sensus non sibi relictæ, sed cum ratione conjuncti, id in dubium non est vocandum; sub hac limitatione corrumpitur minor; Licet sensus sibi relictæ probant hoc Meteorum, veram esse Stellam: si tamen fuerint cum ratione conjuncti, im, probant, impressionem quia hanc cadentem, crassus subsequitur aer, per quem oculorum acies, ad Stellam veram nequit penetrare. Huc quoque maxime facit motus siderei velocitas: ut sol tanquam sponsum, e thalamo suo exiens, non minus unius horæ curriculo, ducentis septem millibus miliarium (ad mentem (13) plurimorum) peragrans: Ita, ut liberrime, sic celerrime reliqua in cœlo progre-

(B)
 Vide
 Instit.
 Astronomiæ
 Mag.
 Hor.
 tensi
 S. Inst.
 Phys.
 Sper.
 lingii
 492.

grediuntur astra, & vel unico momento aliquot milliarium iter absolvunt, O expeditos cursores! O gigantes strenuos & fortes! Quid quæso mirum? Si & Stella, Sub qua trajectio facta, visum nostrum, illo simul momento prætervolaverit. Ad alteram vero limitando respondemus; quod probant testimonia sensuum non κατὰ τὴν δόξαν, sed κατ' ἀλήθειαν, id non est negandum, At. Ergo. Quod vero adductas concernit probationes, dicimus eas laborare petitionibus principii, nondum enim probatum est stellas nostras, vel micare, vel coloratas, vel igneas esse, lucidosque de se spargere igniculos. Micant namque stellæ non re, sed specie; propria enim oculorum & organorum passio, sic sæpe ipsis adscribitur rebus; vacillant & nostri in recipiendis stellarum facibus oculi, hinc illa micatio: Nec nostræ sunt Coloratæ stellæ, sed variæ lucis dispositiones, istos mentiuntur, quos habere videntur colores: ut in Iride, purpureum, viridem & puniceum, dicimus esse colorem, quamquam non colores sed luminis tantum refractiones sunt. Eiusdem & est generis, tertia probatio; stellæ quippe nostræ, nec igneæ, nec lucidos de se spargunt igniculos, nec calor in stella, sed ab illa est; nec à stella spargitur, sed excitantur atomi igneæ, nec posset spargi, si vel maxime flameæ naturæ essent sidera, accidens enim est, quod non migrat de subiecto in subiectum. Quid? quot Stellæ dentur, quas frigiditas vocant; tot aqueæ essent naturæ, & atomos de se spargerent aqueas; si calidæ, vel quas calidas vocant igneæ & atomos de se spargerent igneas. E dictis itaque cuiusvis oculos in calcaneo non gestanti, quasdam Stellæ esse frigiditas quasdam vero calidas, non παθητικῶς affectivè, formaliter & subiectivè; sed ενεργητικῶς, virtualiter & effectivè, patere nobis spes est.

Verbo etiam heic ipsum tractabimus situm, beneficio cuius, satis multas in rerum natura varietates, dari videmus: Ex literis alphabeticis, quæ quibusdam ad numerum adurgunt viginti quatuor, tot oriuntur combinationes, tot linguæ, tot vocabulorum differentiæ, quot nemo unquam concipere potest: novem tantum sunt ziphæ arithmeticæ, quæ cum aliter, atque aliter, disponantur, multiplicem numerum nobis exhibere possunt. Quid? Quod in musica toni tantum sunt septem, e quorum vario situ ac positura, plus mille cantilenæ, quarum ne una vix alteri similis, oriuntur. Ad naturalia pariter si accedamus, multo majorem in iis reperiemus varietatem, inter quæ documento nobis esse possunt, ipsa effluvia, quæ sunt corpora naturalia e terris & aquis potissimum, virtute siderum extracta, quæ si in aliam atque aliam cœli partem collocentur, aliam atque aliam nobis pariunt figuram. Et Meteora, quæ sunt effluviolorum, e certo particularum situ orta, adfectio; Ut si exhalatio, supremam aëris regionem occupet, ibique accendatur *facis, capra saltantis, scintilla volantis*: Si mediam, *lancea ardentis, Stella Cadentis, & fulminis*; Si infimam, *Draconis volantis, ignis fatui & ignis lambentis*, nomen obtinebit. Sic locus diversus, diversum quoque facit Meteorum; nec tamen putandum, materiam scintillæ volantis supremum, Draconis, infimum, Stellæ Cadentis, medium occupare locum, sed cum vagax & fluida hæc sit, nec non celerrimæ agilitatis; ipsa quoque, per supremam ad mediam, per mediam ad infimam, per hanc ad terram sæpe usque, ubi in materiam viscosam & lubricam resolvuntur, detrudi genita. Cum homines non parum historis delectantur, miram & veram quandam in oblatione

Stationem Benevoli Lectoris historiam, cujus meminit (a) Zonaras (a) & Plurimum Reverendus Erlandus Dryselius Tom: 3. Pastor & Præpositus Junecopensium in vitam Juliani A. de Ju- postata (β) vel hoc loco referre plurimum conducit. Pri- tiano. die, diem quam obiit suum Julianus, Ethnicus quidam e (β) numero Antiochiæ Purpuratorum juxta prætorium ex- Speculo cubans, vidit congeriem Stellarum literas in hanc sen- suo Mo- rentiam exprimentem: HODIE JULIANUS IN PARSIDE OC- narchi. CIDITUR. Notato tempore, postea cognitum fuit eodem co pag. prædicto die, Apostatam illum, misere filium vitæ abru- 225. pisse. Sed cum hæc Physiologica non sunt, sola enarrati- one, nos hac vice sumus contenti & historiæ veritatem aliis indagare relinqvamus.

§. XVII.

Omniū ultimo, ipsum Stellarum Cadentium tempus delineandum restat, non quidem ut quæramus, an in tempore, quod cuique notum est, sint? Tria quippe sunt in re quavis quæ se invicem pulcherrimo sequuntur ordine, Essentia, Existentia & Duratio, quæ præsupponit existentiā, existentia vero essentiam, & pro varietate rerum est varia. Alia ut loquuntur Philosophi, est interminabilis solique DEO competit, & æternitas vocatur. Alia partim terminabilis, scilicet ratione principii, partim interminabilis, respectu videlicet finis, & spiritibus creatis adscribitur, ævumque adpellatur: Alia nullo modo interminabilis, corporibusque naturalibus competit, & proprie tempus audit: Sed ut pauca de temporis adparitione & duratione dicamus. Illud præcipue est autumnale, temperatum namque tum maxime temporis est cælum, aptumque colligendi & sufferendi materiam ignibus idoneam; nec non aër ipse, autumnali maxime tempore, sulphu-

reis halitibus, e quibus similia generantur naturæ phænomena, est plenus. Et *vernū* licet non frequenter, propter nimiam humiditatem qua tum abundat cælum, calor, namque materiam, ignibus concipiendis idoneam illa anni parte elevare haud potis est: sed crassi, frigiditatis, subtiles caliditatis, deprimunt vapores. *Hyberno* vero raro contingunt, frigiditate enim summa, nec exhalationes adcolligi possunt, nec constricta frigore terra ejusmodi emitrit halitus; quandoque tamen brumali nascuntur tempore, sed dum aër remissa est frigidus, ut docet experientia, *Æstivo* tandem rarissime, ut namque frigiditate non adtolluntur, sic caliditate absumuntur calidæ exhalationes, quapropter magno gelu, & intensissimo calore, vel nullæ vel quam paucæ, existunt *Stellæ Cadentes*; fieri nihilominus, & in aëre trajectiones hæc Stellarum æstivo generari tempore negandum plane non est: sed noctibus frigidiusculis, & sereno tantum tempore, minime vero nebuloso; contraria quippe inter se pugnant. Fiunt noctu pariter & interdiu, sed non conspiciuntur de die propter uberrimam solis lucem qua tum obscurantur ignes minores, hinc Stoicorum princeps, quæstionem

(γ) *quare interdiu non transferantur* (γ) proponit, & paul. *Lib. 1.* lo infra respondit ipse. *Quid si dicam Stellæ interdiu non esse, Cap. 1. quia non adparent: Quemadmodum & ille latent, & solis fulgor. Q. N. re obumbrantur. Sic facies quoque transcurrunt etiam interdiu, sed abscondit eas diurni Luminis claritas, hinc etsi raro de die contingunt, inficiandum non est easdem plane non accidere; quis namque Soli & Lunæ in hæc interiora diurnum denegabit influxum, quo minus effluvia, quibus postea imprimuntur *Stellæ Cadentes* exeant pingvia; & posita sic causa, eundem poni effectum necesse est. Faciles quidem sumus in concessu, quod sub visum non cadunt*

nostrum; verum a negatione visus, ad rem ipsam nega-
dam firma non est sequela. Exacte tamen adhuc ro-
gas? Quid causæ subsit, quod interdiu non videantur,
Tum præterquam quod ad sensum Senecæ præbemus no-
strum: Lumen majus obfuscare minus; ut in candela a-
liqua accensa, luci solari expofita, de qua recte dicitur:

Micat nocte tantum, sed caret igne die.

Dicimus & illustratum medium, recipere speciem
valentiolem, id est solis lumen, quod sit efficacius ocu-
lorum objectum, quocirca minorem & debiliorem spe-
ciem, quæ est siderum lux, non quidem sibi extincta,
sed dilata per aëra non sentiri; Ita etiam hæ Stellarum
trajectiones propter lucis suæ inopiam, & solis copiam,
non adparent, lux namque major impedit intuitum mi-
noris. Si fides Senecæ (β) & experientia ipsius deroganda
non sit, dicimus *discursus*, non modo interdiu contingere, (β)
sed etiam nonnunquam sensu percipi, *Stellarum. Si quan-* Lib. 1.
do tamen, inquit, tanta vis emicuit, ut etiam adversus diem Cap. 1.
vindicare sibi suum fulgorem possint, adparent. Nostra certe atas 2. N.
non simul vidit diurnas faces alias ab oriente in occidentem versus,
alias ab occasu in ortum. Tempus vero durationis non an-
num non diem totum, non noctem non horam inte-
gram facimus; sed momentaneum esse voluit natura,
quia sine fundamento & sede certa, in aëre sunt, fiunt &
oriuntur. Sic per DEI gratiam, simplicitate & brevitate,
quam maxima & summa, quid Philosophia de STELLIS
CADENTIBUS velit, vidimus, adumbravimus: quæ ut Bene-
volus Lector in meliorem accipiat partem quæsumus, &
si quid desiderat, id bonæ ejus interpretationis Cynosu-
ra, candidusque favor supplebit. Si vero alicubi erra-
verimus, & minus concinne (quod haud invite agnosci-
mus) compositæque produxeris; Det quæso hoc, subtili
mate:

materia, det illud, nostræ in tam abstrusis naturæ rebus
 ruditati, perpendens, nos homines, nihilque humanum a
 nobis alienum esse. Tu interim Mome nos missos fac,

(γ) nec non venenatam & mordacem tuam linguam cohibe,
Lib. 1. quæ dum blanditur, mordet, dum ridet, rodit; *Qvin.*
de N. potius altius perpende illud Zabarellæ: (γ) Ea est Cœli
Celi præstantia, & nobilitas, ut vel rudis & imperfecta illius
Cap. 1. cognitio, expetibilior sit, quam exquisita & perfecta ali-
 arum rerum ignobilium: Fac denique quod tui juris sit,
 scito autem humanum esse errare, humanum etiam,
 pro perfectis imperfecta dare. TANTUM, & sit

SPIRITUI infinito infinita

GLORIA.

Juveni

*Natalium decore, morum castitate, & commendabili
cum Musis consortio,*

Perquam Eximio & Praestantissimo,

DN. ANDREÆ LINNÆO,

Amico suo per dilecto;

Cum

Dissertationem selectissimam

DE STELLIS CADENTIBUS

docte elaboratam

publice defendendo,

Ingenii felicitatem Eruditis daret probatam;

Φάισιο ἔμμο θῶκον, πρῶταν παμίνη π
Αἰελον ἰψινεφῆ, δεχάιοι ἔφασαν,
Αὐτῆ ἐπίμμου ἀιθρηγενέων κρατεῖσαι
Αἰθρῶ ἀήλια θῶντὰ φαινόμενα;

Καίθεν ἀρ' ἀστροπαῖ, βροχῆαί τε γε ἐκρηρέουσαι,

Καὶ πλυπῆμων δὴ παμβίας κειραυτός.

Ἐμφανέας σὺ σαφεῖς μετέωρον ἀστροειδές,

Ἐξ ἀρ' ὑπερθεν μετ', ἔμφασιν αὐταρ ἔχον,

Κ' ἀιθαλόεσσ' αὐγῆ πολλῶν νόον ἔξαπατίσκον

Οὐδ' οἶον μελέτην σέο πιν ἔξαπατῶν.

congratulabatur

N. FRIEDELINUS.

D^N. ANDRÆ UNNERI,

Amici & Conterranei sui sincerè dilecti,

*Dissertationem de STELLA CADENTE, doctè & concinnè
elaboratam.*

Magna hercle ingenii vis est rutilantia Mundi,

Noscere per causas, sidera rite suas.

Certe erit ingenii vis, & res plena laboris

Mente remota poli Corpora percipere:

Quæ sunt ante pedes perpauci inquirere quimus;

Vilia namque patent, maxima sæpe latent.

Ast labor hicce homini parvum vix conciliabit,

Lætitiæ segetem & pabula grata animo:

Sic opus egregium est, Conatus laudeque dignus,

STELLARUM effigies, emphaticas faculas,

Quæ nobis speciem præbent ex axe CADENTIS

Sideris, ad causas scire referre suas.

Hæ! quamvis careant, quæ apparent, indole, nostros

Ludificentque oculos; Entia vera tamen

Sunt, quæ sic ardent cum fumum in nube volantem

Aëris accendit motio sulphureum.

Unde & præmonstrant astra hæc volitantia cœli

Immitem faciem turbinis & furias,

Quæ tu publicitus monstras mi Candide UNERE

Fufius hæc tradens pervigili ingenio:

Gaudeat ergo sibi pater & gratentur Amici,

Ex animo pariter gratulor ipse Tibi!

Perge bonis avibus, Dominus tua Cœpta secundet,

Sic Te, crede, manet laus honor atque decus!

*Hæc amico adfectu gratula-
bundus adposuit*

JOH. Wickelgreen.